

Downloaded via the EU tax law app / web

@import url(/../..../css/generic.css); EUR-Lex - 62003J0544 - MT

Avvi? Legali Importanti

|

62003J0544

European Court reports 2005 Page 00000

Partijiet

Motivi tas-sentenza

Parti operattiva

Partijiet

Fil-kaw?i mag?quda C-544/03 u C-545/03,

li g?andhom b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari ta?t l-Artikolu 234 KE, imressqa mill-Conseil d'État (Il-Bel?ju), permezz ta' de?i?jonijiet tat-8 ta' Di?embru 2003, li waslu l-Qorti fit-23 ta' Di?embru 2003, fil-pro?eduri

Mobistar SA (C-544/03)

vs

Komun ta' Fléron,

u

Belgacom Mobile SA (C-545/03)

vs

Komun ta' Schaerbeek,

IL-QORTI (l-Ewwel Awla),

komposta minn P. Jann, President ta' l-Awla, K. Lenaerts, N. Colneric (Relatur), E. Juhász u Ilei, Im?allfin,

Avukat ?enerali: P. Léger

Re?istratur: M.-F. Contet, Amministratur Prin?ipali,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta ta' l-20 ta' Jannar 2005,

wara li rat is-sottomissjonijiet ipprezentati:

- għal Mobistar SA, minn Y. van Gerven, A. Vallery u A. Desmedt, avvocats,
- għal Belgacom Mobile SA, minn H. De Bauw, advocaat, u P. Carreau, avocat,
- għall-Komun ta' Fléron, minn M. Vankan, avocat,
- għall-Komun ta' Schaerbeek, minn J. Bourtembourg, avocat,
- għall-Gvern Belġjan, minn A. Goldman u E. Dominkovits, b'ala a'enti,
- għall-Gvern Olandiż, minn H. G. Sevenster, b'ala a'ent,
- għall-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, minn J.P. Keppenne, Shotton u L. Ström van Lier, b'ala a'enti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet ta' l-Avukat Ġenerali fis-seduta tas-7 ta' April 2005,

tagħti l-preżenti

Sentenza

Motivi tas-sentenza

1. It-talbiet għal deċiżjoni preliminari jirrigwardaw l-interpretazzjoni ta' l-Artikoli 59 tat-Trattat KE (li, wara emenda, sar l-Artikolu 49 KE) u 3c tad-Direttiva tal-Kummissjoni 90/388/KEE tat-28 ta' Junju 1990 dwar il-kompetizzjoni fis-swieq tas-servizzi ta' telekomunikazzjonijiet (?U L 192 p. 10) kif emendata, f'dak li jikkonferma t-tweġġ tal-kompetizzjoni s'isf' fis-suq tat-telekomunikazzjonijiet permezz tad-Direttiva tal-Kummissjoni 96/19/KE, tat-13 ta' Marzu 1996 (?U L 74, p. 13, iktar 'il quddiem, id-"Direttiva 90/388").
2. Dawn it-talbiet ew ipprezentati fil-kuntest ta' kawża mressqa minn operaturi tat-telefonija mobbli stabbiliti fil-Belġju, il-kumpannija Mobistar SA (iktar 'il quddiem "Mobistar") u l-kumpannija Belgacom Mobile SA (iktar 'il quddiem "Belgacom Mobile"). Dawn iż-żewġ operaturi qed jitolbu l-annullament tat-taxxi adottati mill-Komun ta' Fléron (il-Belġju) u dak ta' Schaerbeek (il-Belġju) rispettivament fuq l-antenni, l-arbli u l-piluni ta' trażmissjoni għall-GSM jew għall-antenni esterjuri.
3. B'digriet tal-President tal-Qorti tal-Ġustizzja ta' l-4 ta' Marzu 2004, il-kawża ew magħquda għall-finijiet tal-proċedura bil-miktub u orali u tas-sentenza.

Il-Kuntest Ġuridiku

4. L-ewwel paragrafu ta' l-Artikolu 59 tat-Trattat KE jipprovdi li:

"Fil-qafas tad-disposizzjonijiet ta' hawn ta' hawn, ir-restrizzjonijiet fuq il-libertà li jiġu provduti servizzi fil-Komunità għandhom jiġu projbiti fir-rigward ta' iġittadini ta' Stati Membri li jkun stabbiliti fi Stat tal-Komunità li ma jkunx dak tal-persuna li lilha jingħataw is-servizzi."

5. L-ewwel paragrafu ta' l-Artikolu 86 tat-Trattat KE (li sar l-ewwel paragrafu ta' l-Artikolu 82, KE) jipprovdi li:

"Safejn il-kummerġ bejn l-Istati Membri jista' jiġi milqut, kull abbu minn impriża waħda jew iktar minn posizzjoni dominanti fi dan is-suq komuni, jew fi dan parti sostanzjali tiegħu, jkun

inkompatibbli mas-suq komuni u jkun projbit."

6. L-Artikolu 90 tat-Trattat KE (li sar l-Artikolu 86 KE) jiddisponi li:

"1. Dwar impri?i pubbli?i u impri?i li lilhom jag?tu drittijiet spe?jali jew eskusivi, l-Istati Membri ma g?andhom la jiddektaw u lanqas i?ommu fis-se?? mi?uri kuntrarji g?ar-regoli f'dan it-Trattat, b'mod partikolari, g?al dawk li hemm fl-Artikolu 12 u fl-Artikoli 81 sa 89 inklu?i.

2. Kull impri?a responsabbli biex topera servizzi ta' importanza ekonomika ?enerali jew li jkollha l-karattru ta' monopolju fiskali g?andha tkun so??etta g?ar-regoli ta' dan it-Trattat, b'mod partikolari dawk li jirreferu g?all-kompetizzjoni, safejn l-applikazzjoni ta' dawn ir-regoli ma jostakolawx it-twettiq de jure jew de facto tal-funzjonijiet spe?ifi?i mog?tija lil dik l-impri?a. L-i?vilup tal-kummer? ma g?andux ji?viluppa b' mod kuntrarju g?all-interessi tal-Komunita'.

3. Il-Kummissjoni g?andha tassigura l-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet ta' dan l-Artikolu u g?andha, fejn me?tie?, to?ro? direttivi jew de?i?jonijiet opportuni lill-Istati Membri."

7. Skond l-Artikolu 3a tad-Direttiva 90/388:

"Barra mill-kundizzjonijiet iddefiniti fit-tieni paragrafu ta' l-Artikolu 2, l-Istati Membri li jimponu kundizzjonijiet fil-li?enzji jew l-awtorizzazzjonijiet ?enerali g?as-sistemi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali, g?andhom jassiguraw li:

i) il-kundizzjonijiet ta' l-g?oti tal-li?enzji ma jkunux jinkludu kundizzjonijiet li mhumieq i??ustifikati minn ?ti?ijiet essenzjali u, fil-ka? ta' sistemi ma?suba g?all-pubbliku ?enerali, minn ?ti?ijiet ta' servizz pubbliku ta?t is-sura ta' regolamentazzjoni tal-kummer? skond l-Artikolu 3;

ii) il-kundizzjonijiet ta' l-g?oti tal-li?enzji g?all-operaturi ta' netwerks mobbli jggarantixxu m?iba trasparenti u mhux diskriminatorja min-na?a ta' l-operaturi ta' netwerks fissi u mobbli li g?andhom tag?mir komuni;

iii) il-kundizzjonijiet ta' l-g?oti tal-li?enzji ma jinvolvu ebda restrizzjoni teknika mhux ?ustifikata. L-Istati Membri g?andhom jastjenu, b'mod partikolari, milli jostakolaw l-abbinament ta' li?enzji jew li jillimitaw il-provvista ta' teknolo?iji differenti li ju?aw frekwenzi distinti meta tag?mir multistandard huwa disponibbli.[Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

[...]"

8. L-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388 jipprovdi li:

"L-Istati Membri g?andhom jassiguraw li r-restrizzjonijiet kollha imposti fuq operaturi ta' sistemi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali f'dak li jikkon?erna l-?olqien ta' l-infrastruttura propja tag?hom, l-u?u ta' infrastrutturi terzi u l-u?u komuni ta' infrastutturi, ta' installazzjonijiet o?ra u siti jitne??ew, bil-kundizzjoni li huma jillimitaw l-u?u ta' dawn l-infrastrutturi g?al dawk l-attivitajiet koperti mil-li?enzja jew l-awtorizzazzjoni tag?hom."[Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

9. L-Artikoli 3a u 3c tad-Direttiva 90/388 ?ew inseriti mid-Direttiva tal-Kummissjoni 96/2/KE tas-16 ta' Jannar 1996, li temenda d-Direttiva 90/388 f'dak li jikkon?erna l-komunikazzjonijiet mobbli u personali (?U L 20, p. 59). L-ewwel premessa tad-Direttiva 96/2 tg?id:

"Billi fil-komunikazzjoni tag?ha dwar il-konsultazzjoni fuq il-Green Paper dwar il-komunikazzjonijiet mobbli u personali tat-23 ta' Novembru 1994, il-Kummissjoni fissret l-azzjonijiet ewlenija li g?andhom jittie?du sabiex jin?oloq il-qafas regolatorju ne?essarju biex ji?i sfruttat il-potenzjal ta' dan il-mezz ta' komunikazzjoni Hija sa?qet fuq il-?tie?a li jitne??ew, mill-aktar fis possibbli, id-drittijiet esklussivi u spe?jali kollha li g?ad baqa' f'dan is-settur billi ji?u applikati b'mod s?i? ir-regoli Komunitarji fuq il-kompetizzjoni u billi ti?i emendata, fejn je?tie?, id-Direttiva 90/388[...], l-a??ar

emendata permezz tad-Direttiva 95/51/KE[...]. Barra minn dan il-komunikazzjoni kkunsidrat it-tnejn?ija tar-restrizzjonijiet fuq il-libertà ta' l-operaturi tan-networks mobbli li jisfruttaw u li ji-viluppaw in-network tagħhom bil-għan li je-er-itaw l-attivitajiet koperti mil-li-enzji jew mill-awtorizzazzjonijiet tagħhom, fosthom l-għajla?ielsa ta' l-infrastruttura li fuqha n-networks ji?u msejsa. Dan il-pass kien ikkunsidrat b?ala essenzjali biex jing?elbu d-distorsjonijiet ta' kompetizzjoni li je?istu, u partikolarment, biex tippermetti lil dawn l-operaturi li jikkontrollaw l-ispejje? tagħhom".[Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

10. Skond ir-raba' premessa ta' din l-istess Direttiva:

"billi numru ta' Stati Membri di?à fet?u ?erti servizzi ta' komunikazzjonijiet mobbli g?all-kompetizzjoni u introdu?ew sistemi ta' li?enzjar g?al dawn is-servizzi. Minkejja dan, f'?afna Stati Membri, l-g?oti tal-li?enzji g?adu limitat fuq ba?i diskrezzjonali jew, fil-ka? ta' operaturi li jikkompetu ma' organizzazzjonijiet ta' telekomunikazzjonijiet, so??ett g?al restrizzjonijiet tekni?i b?all-projbizzjoni ta' l-u?u ta' infrastruttura g?ajr minn dawk li huma pprovduti minn dawn l-organizzazzjonijiet, [...]" [Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

11. Is-sittax-il premessa ta' l-imsemmija Direttiva tg?id:

"[...] li, barra minn hekk, ir-restrizzjonijiet g?all-?olqien ta' l-infrastruttura propja tagħhom mill-operaturi mobbli nfushom u l-u?u ta' infrastrutturi terzi jnaqqsu r-rata ta' ?vilupp tas-servizzi mobbli, b'mod partikolari min?abba li roaming fuq skala pan-Ewropea effika?i g?all-GSM jippresupponi l-applikazzjoni ta' sistema komuni ta' sinjalazzjoni, u li din it-teknolo?ija g?adha mhijiex offruta mill-organizzazzjonijiet kollha ta' telekomunikazzjonijiet fi ?dan il-Komunità;

Tali restrizzjonijiet fuq il-provvista u fuq l-u?u ta' infrastrutturi jillimitaw il-provvista ta' servizzi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali mill-operaturi ta' Stati Membri o?ra u huma g?alhekk inkompatibbli ma' l-Artikolu 90, flimkien ma' l-Artikolu 59 tat-Trattat. Safejn il-kompetizzjoni fil-qasam ta' provvista ta' servizzi vokali mobbli hija mwaqqfa min?abba li l-organizzazzjoni ta' telekomunikazzjonijiet mhijiex kapa?i tissodisfa d-domanda ta' l-operatur mobbli g?al infrastrutturi, jew ma tistax tissodisfaha jekk mhux fuq il-ba?i ta' tariffi li mhumix orjentati lejn l-ispejje? tal-linji mikrija kkon?ernati, dawn ir-restrizzjonijiet inevitabbilment jiffavorixxu l-offerta ta' servizzi telefoni?i fissi min-na?a ta' l-organizzazzjoni ta' telekomunikazzjonijiet, g?al liema servizzi l-bi??a l-kbira ta' l-Istati Membri g?adhom i?ommu drittijiet esklu?ivi. Ir-restrizzjoni fuq il-provvista u l-u?u ta' infrastruttura tikkostitwixxi ksur ta' l-Artikolu 90, flimkien ma' l-Artikolu 86 tat-Trattat. G?aldaqstant l-Istati Membri g?andhom jne??u dawn ir-restrizzjonijiet u jag?tu l-a??ess, fuq talba, lil-operaturi mobbli kkon?ernati fuq ba?i mhux diskriminatorja g?ar-ri?orsi rari me?tie?a sabiex jistabbilixxu l-infrastruttura propja tagħhom, inklu?i l-frekwenzi tar-radju".[Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

12. L-Artikolu 11(1) tad-Direttiva 97/13/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' l-10 ta' April 1997 dwar qafas komuni g?all-awtorizzazzjonijiet ?enerali u g?al-li?enzji individwali g?as-servizzi tat-telekomunikazzjoni (?U L 117 p. 15), li j?ib it-titlu "Taxxi u mi?ati li japplikaw g?al-li?enzji individwali" jg?id dan li ?ej:

"L-Istati Membri g?andhom jassiguraw li t-taxxi imposti fuq l-impri?i b?ala parti mill-pro?eduri ta' awtorizzazzjoni jkollhom biss b?ala g?an li jkopru l-ispejje? amministrattivi konnessi mal-?ru?, il-?estjoni, il-kontroll u l-infurzar tal-li?enzji individwali applikabbli. It-taxxi applikabbli g?al li?enzja individwali g?andhom ikunu proporzjonali ma' l-ammont ta' xog?ol involut u g?andhom ji?u ppubblikati b'mod xieraq u dettaljat bi??ejjed sabiex l-informazzjononi tkun a??essibli fa?ilment." [Traduzzjoni mhux Uffi?jali]

13. Id-Direttivi 90/388 u 97/13 ?ew im?assra, b'effett mill-25 ta' Lulju 2003, mid-Direttiva tal-Kummissjoni 2002/77/KE tas-16 ta' Settembru 2002 dwar kompetizzjoni fis-swieq tan-networks u s-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettroniki (?U L 249, p. 21) u d-Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar kwadru regolatorju komuni g?an-networks ta'

komunikazzjonijiet u servizzi elettronici (Direttiva Kwadru) (U L 108, p. 33) rispettivament li, madankollu, ew fis-se? wara l-kaw?i prin?ipali.

Il-kaw?i prin?ipali u d-domandi preliminari

Il-kaw?a C-544/03

14. Il-kunsill tal-Komun ta' Fléron adotta, fis-seduta tieg?u tas-27 ta' Jannar 1998, regolament ta' taxxa fuq il-piluni, l-arbli u l-antenni ta' tra?missjoni g?all-GSM. It-taxxa kellha tid?ol fis-se?? mill-1 ta' Jannar 1998, g?al perijodu ta' tliet snin li jintemm fil-31 ta' Di?embru 2000. It-taxxa kienet tla??aq il-100 000 BEF g?al kull pilun, arblu jew antenna u kienet dovuta mis-sid ta' tali pilun, arblu jew antenna.

15. Fit-12 ta' April 1999, Mobistar talbet lill-Conseil d'État l-annullament ta' l-imsemmi regolament ta' taxxa.

16. Fost il-motivi g?all-annullament ippre?entati minn Mobistar biex issostni r-rikors tag?ha, hija sostniet li r-regolament ta' taxxa kkuntestat kien jikkostitwixxi restrizzjoni fuq l-i?vilupp tan-network tag?ha ta' telefonija mobbli, restrizzjoni pprojbata mill-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388.

17. Billi min-na?a, kkunsidra li hu ma kienx f'po?izzjoni li jidde?iedi fuq il-fondatezza ta' dan il-motiv ming?ajr ma japplika regola tad-dritt komunitarju li tqajjem problema ta' interpretazzjoni u, min-na?a l-o?ra, li l-kompatibilità tat-taxxa kkontestata ma' l-Artikolu 49 KE kienet ukoll tqajjem problema, il-Conseil d'État idde?ieda li jissospendi l-pro?eduri u li jressaq quddiem il-Qorti d-domandi li ?ejjin:

"1) L-Artikolu 49 [KE] g?andu ji?i interpretat fis-sens li jipprekludi li le?i?lazzjoni ta' awtorità nazzjonali jew ta' kollettività lokali tistabbilixxi taxxa fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali u?ati fil-kuntest ta' l-isfruttar ta' l-attivitajiet koperti mil-li?enzji u l-awtorizzazzjonijiet?

2) L-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388 [...], safejn dan jirreferi g?at-tne??ija tar "restrizzjonijiet kollha", jipprekludi li le?i?lazzjoni ta' awtorità nazzjonali jew ta' kollettività lokali tistabbilixxi taxxa fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali u?ati fil-kuntest ta' l-isfruttar ta' attivitajiet koperti mil-li?enzji u l-awtorizzazzjonijiet?"

Il-kaw?a C-545/03

18. Il-kunsill tal-Komun ta' Schaerbeek adotta, fis-seduta tieg?u tat-8 ta' Ottubru 1997, regolament ta' taxxa dwar it-taxxa fuq l-antenni esterjuri, li jemenda regolament ta' taxxa dwar l-antenni b'sistema parabolika, li dan l-istess kunsill kien adotta qabel. ?iet stabbilita taxxa g?all-antenni esterni g?all-antenni esterni g?all-ba?itx mill-1997 sa l-1999. Il-fra?i antenna esterna kienet tkopri mhux biss l-antenni b'sistema parabolika, i?da wkoll l-antenni relays g?al GSM jew o?rajn. L-ammont tat-taxxa ?ie stabbilit b?ala 100 000 BEF g?al kull antenna relay g?al GSM u 5 000 frank Bel?jan g?al kull antenna b'sistema parabolika jew ta' tip ie?or.

19. Fid-19 ta' Di?embru 1997, Belgacom Mobile talbet lill-Conseil d'État l-annullament ta' l-imsemmi regolament ta' taxxa.

20. Wie?ed mill-motivi ppre?entati sabiex isostnu r-rikors jirri?ulta mill-ksur tad-dispo?izzjonijiet komunitarji dwar l-istabbiliment ta' netwerk ta' telefonija mobbli ta' kwalità u ?ieles minn restrizzjonijiet, b'mod partikolari l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388

21. Billi kkunsidra wkoll li ma kienx f'po'izzjoni li jidde?iedi fuq il-fondatezza ta' dan il-motiv ming?ajr ma japplika regola ta' dritt komunitarju li tqajjem problema ta' interpretazzjoni, il-Conseil d'État idde?ieda li, skond l-Artikolu 234 KE, kien hemm lok li ji?u mag?mula ?ew? domandi preliminari identi?i g?al dawk mag?mula fil-kaw?a C-544/03.

Fuq it-talba g?al ftu? mill-?did tal-pro?edura orali

22. B'att iddepo?itat fir-re?istru tal-Qorti tal-?ustizzja fit-2 ta' Mejju 2005, il-gvern Olandi? talab lill-Qorti tordna l-ftu? mill-?did tal-pro?edura orali, skond l-Artikolu 61 tar-Regoli tal-Pro?edura.

23. Sabiex isostni t-talba tieg?u, dan il-Gvern jis?aq li, fil-konkluzjonijiet tieg?u, l-Avukat ?enerali ssu??erixxa li r-risposta ti?i bba?ata fuq sisien differenti minn dawk li g?alhom tirreferi l-qorti tar-rinviju, ji?ifieri fuq id-Direttiva 97/13, li ma kienet is-su??ett ta' ebda diskussjoni fil-fond bejn il-partijiet kollha, la fl-osservazzjonijiet bil-miktub, u lanqas f'dawk ippre?entati matul is-seduta. L-imsemmi Gvern jixtieq jag?mel xi osservazzjonijiet f'dan ir-rigward.

24. F'dan ir-rigward, g?andu ji?i mfakkar li l-Qorti tista' ex officio jew fuq proposta ta' l-Avukat ?enerali jew ukoll fuq talba tal-partijiet, tordna l-ftu? mill-?did tal-pro?edura orali, skond l-Artikolu 61 tar-Regoli tal-Pro?edura tag?ha, jekk hi tqis li m'g?andhiex tag?rif bi??ejjed jew jekk il-kaw?a g?andha tingata' fuq il-ba?i ta' argument li ma ?iex diskuss bejn il-partijiet (ara d-digriet ta' l-4 ta' Frar 2000, Emesa Sugar, C-17/98, ?abra p. l-665, punt 18, is-sentenzi tad-19 ta' Frar 2002, Wouters et , C-309/99, ?abra p. l-1577, punt 42, u tat-30 ta' Marzu 2004, Alabaster, C-147/02, ?abra p. l-3101, punt 35).

25. Madankollu, f'din il-kaw?a, il-Qorti, wara li semg?et l-Avukat ?enerali, tikkunsidra li g?andha l-elementi kollha me?tie?a sabiex twie?eb id-domanda mag?mula u li dawn l-elementi kienu s-su?getta' diskussjonijiet li saru quddiemha. Konsegwentement, je?tie? li t-talba g?al ftu? mill-?did tal-pro?edura orali ti?i mi??uda.

Fuq l-ewwel domanda

26. Bl-ewwel domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju qed tistaqsi jekk l-Artikolu 59 tat-Trattat KE (li wara emenda sar l-Artikolu 49 KE) g?andux ji?i interpretat fis-sens li jipprekludi le?i?lazzjoni ta' awtorità nazzjonali jew ta' kollettività lokali li tistabbilixxi taxxa fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali u?ati fil-kuntast ta' l-isfruttar ta' l-attivitajiet koperti mil-li?enzji u l-awtorizzazzjonijiet.

27. Jekk, fl-istat pre?enti tad-dritt komunitarju, is-su??ett ta' taxxi diretti ma jaqax b?ala tali fil-kompetenza tal-Komunità, jibqa' l-fatt li l-Istati Membri g?andhom je?er?itaw il-kompetenzi li ?ammew b'mod konformi mad-dritt komunitarju (ara s-sentenzi ta' l-14 ta' Frar 1995, Schumacker, C-279/93, ?abra p. l-225, punt 21, tal-21 ta' Novembru 2002, X u Y, C-436/00, ?abra p.l-10829, punt 32, u tal-11 ta' Marzu 2004, De Lasteyrie du Saillant, C-9/02, ?abra p. l-2409, punt 44).

28. Fil-qasam tal-provvista libera tas-servizzi, l-Qorti tal-?ustizzja di?à ammettiet li mi?ura fiskali nazzjonali li tostakola l-e?er?izzju ta' din il-libertà tista' tikkostitwixxi mi?ura pprojbita, kemm jekk to?ro? mill-Istat minnu nnifsu, kemm jekk to?ro? minn kollettività lokali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-29 ta' Novembru 2001, De Coster, C-17/00, ?abra. p. l-9445, punti 26 u 27).

29. Skond il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja, l-Artikolu 59 tat-Trattat je?i?i mhux biss it-tne??ija ta' kull diskriminazzjoni kontra l-fornitur ta' servizzi stabbilit fi Stat Membru ie?or min?abba n-nazzjonalità tieg?u, i?da wkoll it-tne??ija ta' kull restrizzjoni, anke jekk tali restrizzjoni tapplika indistintament kemm g?all-fornituri nazzjonali, kif ukoll g?al dawk ta' Stati Membri o?ra, ladarba hija ta' natura li tipprojbixxi jew tfixkel aktar l-attivitajiet tal-fornitur stabbilit fi Stat Membru ie?or, fejn dan jipprovdi legalment servizzi simili (is-sentenzi tad-9 ta' Awwissu 1994, Vander Elst, C-

43/93, ?abra p. I-3803, punt 14, u De Coster, i??itata iktar 'il fuq, punt 29).

30. Barra minn hekk, il-Qorti di?à dde?idiet li l-imsemmi Artikolu 59 jipprekludi l-applikazzjoni ta' kull le?i?lazzjoni nazzjonali li g?andha b?ala effett li tag?mel l-provvista tas-servizzi bejn l-Istati Membri aktar diffi?li minn provvista ta' servizzi purament interna fi Stat Membru (is-sentenza De Coster, ?itata aktar 'il fuq, punt 30 u ?urisprudenza ?itata, kif ukoll punt 39).

31. Min-na?a l-o?ra, l-Artikolu 59 tat-Trattat ma jkoprix mi?uri li g?andhom b?ala effett wa?dieni li jnisslu spejje? addizzjonali g?all-provvista in kwistjoni u li jaffettwaw bl-istess mod il-provvista ta' servizzi bejn l-Istati Membri u l-provvista interna fi Stat Membru.

32. Dwar il-kwistjoni jekk il-?bir mill-awtoritajiet komunalni ta' taxxi b?al dawk in kwistjoni fil-kaw?i prin?ipali jikkostitwixxix ostaklu inkompatibbli ma' l-imsemmi Artikolu 59, g?andu ji?i nnutat li tali taxxi huma applikabbli indistintament g?all-proprjetarji kollha ta' l-installazzjonijiet ta' telefonija mobbli fuq it-territorju tal-komun ikkon?ernat u li l-operaturi barranin mhumieq, la fil-fatt u lanqas fid-dritt, affetwati b'mod aktar oppressiv mill-operaturi nazzjonali minn dawn il-mi?uri.

33. Il-mi?uri ta' taxxa in kwistjoni lanqas ma jag?mlu l-provvista transkonfini ta' servizzi aktar diffi?li mill-provvista interna ta' servizzi. ?ertament, l-introduzzjoni ta' taxxa fuq il-piluni, l-arbli u l-antenni tista' trendi aktar g?oljin it-tariffi tal-komunikazzjonijiet permezz tat-telefonija mobbli mill-esteru g?all-Bel?ju u vi?e-versa. Madankollu, il-provvista ta' servizzi telefoni?i interni huma, bl-istess mod, so??etti g?ar-riskju ta' riperkussjoni tat-taxxa fuq it-tariffi.

34. G?andu jing?ad ukoll li xejn fil-fajl ma juri li l-effett kumulattiv tat-taxxi lokali jikkomprometti l-provvista ?ielsa ta' servizzi ta' telefonija mobbli bejn l-Istati Membri l-o?ra u r-Renju tal-Bel?ju.

35. It-twe?iba g?all-ewwel domanda g?andha g?aldaqstant tkun li l-Artikolu 59 tat-Trattat g?andu ji?i interpretat fis-sens li ma jipprekludix le?i?lazzjoni ta' awtorità nazzjonali jew ta' kollettività lokali li tintrodu?i taxxa fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali u?ati fil-kuntest ta' l-isfruttar ta' l-attivitajiet koperti mil-li?enzji u l-awtorizzazzjonijiet li hija indistintament applikabbli g?all-fornituri nazzjonali u g?al dawk ta' Stati Membri o?rajn u li jaffettwaw bl-istess mod il-provvista interna ta' servizzi lil Stat Membru u l-provvista ta' servizzi bejn Stati Membri.

Fuq it-tieni domanda

36. Permezz tat-tieni domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, fis-sustanza, jekk mi?uri ta' natura fiskali li japplikaw g?al infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli jaqg?ux ta?t l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388.

37. B'mod preliminari, hemm lok li ji?i kkonstatat li l-fatt li ji??enera taxxi fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjoni mhuwieg l-g?otja ta' li?enzja. G?aldaqstant, id-Direttiva 97/13, li ?iet invokata minn Mobistar waqt is-seduta, ma tapplikax g?all-fatti tal-kaw?a.

38. F'dak li jirrigwarda d-Direttiva 90/388, l-ewwel nett g?andu ji?i kkonstatat li l-formulazzjoni ta' l-Artikolu 3c tag?ha, safejn jistipula t-tne??ija tar-"restrizzjonijiet kollha" imposti fuq l-operaturi ta' sistemi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali li jikkon?ernaw l-infrastruttura, ma teskludix li l-imsemmiija restrizzjonijiet jirrigwardaw ukoll mi?uri ta' natura fiskali li japplikaw g?al infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli.

39. Skond il-urisprudenza kostanti tal-Qorti, g'all-interpretazzjoni ta' di'po'izzjoni ta' dritt Komunitarju, hemm lok li ji' u kkunsidrati mhux biss it-termini tag'ha, i'da ukoll il-kuntest tag'ha u l-g'anijiet persegwiti mill-le'i'lazzjoni li minnha hi tag'mel parti (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tas-17 ta' Novembru 1983, Merck, 292/82, 'abra p. 1051, punt 12, tal-21 ta' Frar 1984, St. Nikolaus Brenner, 337/82, 'abra p. 1051, punt 10, u tas-7 ta' 'unju 2005, Vereniging voor Energie, Milieu en Water et al., C-17/03, g'adha ma 'ietx ippubblikata fil-'abra, punt 41).

40. Fil-ver'joni ori'inale tag'ha, id-Direttiva 90/388 kienet tipprevedi l-abolizzjoni ta' drittijiet spe'jali jew esklu'ivi mog'tija mill-Istati Membri biex jipprovdu servizzi ta' telekomunikazzjonijiet, imma ma kinitx tinkludi s-servizzi ta' komunikazzjonijiet mobbli fil-kamp ta' applikazzjoni tag'ha. Sabiex testendi l-iskop tag'ha g'all komunikazzjonijiet mobbli u personali, hija 'iet emendata permezz tad-Direttiva 96/2.

41. Din ta' l-a'ar hi ma'suba biex tistabilixxi qafas le'i'lattiv li jippermetti li l-potenzjal tal-komunikazzjonijiet mobbli u personali ji' sfruttat billi jitne'ew mill-aktar fis possibli d-drittijiet esklu'ivi u spe'jali kollha, billi ji' u eliminati, g'all-operaturi tan-netwerks mobbli, kemm ir-restrizzjonijiet g'all-libertà li ji' u sfruttati u 'viluppata l-imsemmija netwerks bil-'sieb li ji' u e'er'itati l-attivitajiet koperti mil-li'enzji jew mill-awtorizzazzjonijiet tag'hom, kif ukoll id-distorsjonijiet fil-kompetizzjoni u billi jippermetti lil dawn l-operaturi je'er'itaw kontroll fuq l-ispejje' tag'hom (ara s-sentenzi tas-16 ta' Ottubru 2001, il-Kummissjoni/il-Gre'ja, C-396/99 u C-397/99, 'abra p. I-7577, punt 25, u tat-22 ta' Mejju 2002, Connect Austria, C-462/99, 'abra p. I-5197, punt 96)

42. Id-Direttiva 96/2 hija bba'ata fuq l-Artikolu 90(3) tat-Trattat KE. Konsegwentement, l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388 huwa applikabbli biss g'al restrizzjonijiet inkompatibbli ma' l-Artikolu 90 tat-Trattat.

43. Skond is-sittax-il premessa tad-Direttiva 93/2, din id-Direttiva 'iet adottata min'abba sitwazzjoni fejn il-kompetizzjoni fil-qasam tal-provvista ta' servizzi vokali mobbli kienet ostakolata min'abba li l-organizzazzjonijiet ta' telekomunikazzjonijiet ma kinux kapa'i jissodisfaw id-domanda g'al infrastrutturi ta' l-operatur mobbli u min'abba li l-bi'qa l-kbira ta' l-Istati Membri 'ammew drittijiet esklu'ivi favur dawn l-organizzazzjonijiet. Filwaqt li bdiet mill-konstatazzjoni li r-restrizzjoni fuq il-provvista u l-u' u ta' infrastruttura tikkostitwixxi ksur ta' l-Artikolu 90 tat-Trattat KE flimkien ma' l-Artikolu 86 tat-Trattat KE, il-Kummissjoni kkonkludiet li l-Istati Membri g'andhom jabolixxu dawn ir-restrizzjonijiet u jag'tu, fuq talba, l-a'ess lill-operaturi mobbli kkon'ernati fuq ba'i mhux diskriminatorja g'ar-ri'orsi rari me'tie'a sabiex jistabilixxu l-infrastruttura propja tag'hom.

44. Minn dan jirri'ulta li r-restrizzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388 huma kkaratterizzati, min-na'a, mir-rabta tag'hom mad-drittijiet esklussivi u spe'jali ta' l-operaturi stabbiliti u, min-na'a l-o'ra, mill-fatt li wie'ed jista jirrimedja g'alihom b'a'ess fuq ba'i mhux diskriminatorja g'ar-ri'orsi rari me'tie'a.

45. B'dan il-mod huma kkon'ernati restrizzjonijiet b'al dawk imsemmija b'ala e'empju fir-raba' premessa tad-Direttiva 96/2, ji'ifieri l-limitazzjoni ta' l-g'oti ta' li'enzji fuq ba'i diskrezzjonali jew, fil-ka' ta' operaturi li huma kompetituri ta' l-organizzazzjonijiet ta' telekomunikazzjonijiet, is-sottomissjoni ta' din l-g'otja g'al restrizzjonijiet tekni'i b'all-projbizzjoni li tintu'a infrastruttura differenti minn dawk ipprovdu minn dawn l-organizzazzjonijiet.

46. Barra minn hekk, huma biss dawk il-mi'uri li jaffettwaw is-sitwazzjoni ta' kompetizzjoni b'mod apprezzabbli li jaq' u ta't il-kun'ett ta' restrizzjoni fis-sens spe'ifiku ta' l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388.

47. Min-na'a l-o'ra, mi'uri nazzjonali li japplikaw ming'ajr distinzjoni g'all-operaturi kollha tat-telefonija mobbli u li ma jiffavorixxux, direttament jew indirettament, l-operaturi li jistg'u jgawdu jew

li gawdew minn drittijiet spe?jali jew esklu?ivi g?ad-detriment ta' l-operaturi l-?odda li qeg?din f'po?izzjoni ta' kompetizzjoni ma jaqg?ux ta?t l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388.

48. Hija l-qorti tar-rinviju li g?andha tassigura li dawn il-kundizzjonijiet ji?u sodisfatti fil-kaw?i prin?ipali.

49. Fil-kuntest ta' l-e?ami tag?ha, il-qorti tar-rinviju se jkollha tivverifika l-effetti tat-taxxi filwaqt li tqis, b'mod partikolari, i?-?mien meta kull wie?ed mill-operaturi kon?ernati da?al fis-suq. Jista' jirri?ulta li l-operaturi li jistg?u jgawdu jew li gawdew minn drittijiet spe?jali jew esklu?ivi setg?u ibbenefikaw, qabel operaturi o?rajn, minn sitwazzjoni li tippermettilhom jiddeprezzaw l-ispejje? tag?hom biex jistabilixxu netwerk. Issa, il-fatt li l-operaturi li jid?lu fis-suq huma so??etti g?al obbligi ta' servizz pubbliku, fosthom dak tal-kopertura territorjali, g?andu mnejn ipo??ihom, fir-rigward tal-kontroll ta' l-ispejje? tag?hom, f'sitwazzjoni ?vanta??u?a meta mqabbla ma' dik ta' l-operaturi stabbiliti.

50. Minn dan kollu li jippre?edi jirri?ulta li t-twe?iba g?at-tieni domanda g?andha tkun li mi?uri ta' natura fiskali li japplikaw g?al infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli ma jaqg?ux ta?t l-Artikolu 3c tad-Direttiva 90/388 ?lief jekk dawn il-mi?uri jiffavorixxu, direttament jew indirettament, l-operaturi li jistg?u jgawdu jew li gawdew minn drittijiet spe?jali jew esklu?ivi g?ad-detriment ta' l-operaturi l-?odda u jaffettwaw b'mod sostanzjali s-sitwazzjoni tal-kompetizzjoni.

Dwar l-ispejje?

51. Peress li l-pro?edura, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, hi ta' natura ta' in?ident imqajjem quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li g?andha tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjonijiet ta' l-osservazzjonijiet lill-Qorti, barra minn dawk ta' l-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

Parti operattiva

G?al dawn il-motivi, il-Qorti tal-?ustizzja (l-Ewwel Awla) tidde?iedi:

1) L-Artikolu 59 tat-Trattat KE (li wara emenda sar l-Artikolu 49 KE) g?andu ji?i interpretat fis-sens li ma jipprekludix li le?i?lazzjoni ta' awtorità nazzjonali jew ta' kollettività lokali li tintrodu?i taxxa fuq l-infrastrutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli u personali u?ati fil-kuntest ta' l-isfruttar ta' l-attivitajiet koperti mil-li?enzji u l-awtorizzazzjonijiet li hija indistintament applikabbli g?all-fornituri nazzjonali u g?al dawk ta' Stati Membri o?ra u li taffetwa bl-istess mod il-provvista interna ta' servizzi lil Stat Membru u l-provvista ta' servizzi bejn Stati Membri.

2) Mi?uri ta' natura fiskali li japplikaw g?al infrastutturi ta' komunikazzjonijiet mobbli ma jaqg?ux ta?t l-Artikolu 3c tad-Direttiva tal-Kummissjoni 90/388/KEE tat-28 ta' ?unju 1990 dwar il-kompetizzjoni fis-swieq tas-servizzi ta' telekomunikazzjonijiet, kif emendata, f'dak li jikkon?erna t-twettiq ta' kompetizzjoni s?i?a fis-suq ta' telekomunikazzjonijiet, mid-Direttiva tal-Kummissjoni 96/19/KE, tat-13 ta' Marzu 1996, ?lief jekk dawn il-mi?uri jiffavorixxu, direttament jew indirettament, l-operaturi li jistg?u jgawdu jew li gawdew minn drittijiet spe?jali jew esklu?ivi g?ad-detriment ta' l-operaturi ?odda u li jaffettwaw b'mod sostanzjali is-sitwazzjoni ta' kompetizzjoni.